

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู A FACTOR ANALYSIS OF SELF-AUTONOMY FOR PROFESSIONAL TEACHER

นฤมล พระใหญ่^{1*}, ธรรมโชติ เอี่ยมทัสนะ² และ นริศรา ศิริพันธ์ศักดิ์³
Narulmon Prayai^{1*}, Thammachot Aeamtussana² and Narisara Siripantasak³

^{1, 2} คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
³ นักวิจัยอิสระ, กรุงเทพฯ

^{1, 2} Faculty of Education, Srinakharinwirot University

³ Independent Researcher, Bangkok

(Received: December 26, 2019; Revised: February 29, 2020; Accepted: May 29, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 316 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความมีอิสระแห่งตน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23-0.59 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=1.22$ df=1 p=.26 GFI=1.00 AGFI=0.98 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.00) การรู้จักหน้าที่ของตนเองมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด รองลงมา คือ การคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง และการควบคุมอารมณ์ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, ความมีอิสระแห่งตน, นิสิตวิชาชีพครู

ABSTRACT

The purpose of this research was to study factor analysis of self-autonomy for professional teacher. The samples of this study were three hundred sixteen for professional teacher of Srinakharinwirot University selected by purposive sampling. This research instrument used for this study was self-autonomy questionnaire with the discrimination ranges from 0.23 to 0.59 and the reliability coefficient of 0.87. The statistical was analyzed by confirmatory factor analysis. The research was measure model of self-autonomy for professional teacher in accordance fit with the empirical data ($\chi^2=1.22$ df=1 p=.26 GFI=1.00 AGFI=0.98 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.00). The factor of each, in descending order as follows: know your duty, Think and decide for yourself and emotional Regulation.

Keyword: Confirmatory Factor Analysis, Self-Autonomy, Professional Teacher

^{1, 2} อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ

Lecturer, Faculty of Education, Department of Guidance and Educational Psychology, Srinakharinwirot University, Bangkok.

³ นักวิจัยอิสระ, 195 หมู่ 8 เขตทวีวัฒนา แขวงทวีวัฒนา, กรุงเทพฯ

Independent Researcher, 195 Mu 8 thawiwatthana District, thawiwatthana Sub-District, Bangkok.

* Corresponding author, E-mail: narulmon@hotmail.com

1. บทนำ

ครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งความคาดหวังทางสังคมต่อหลักสูตรการผลิตนิสิตนักศึกษาครูนั้น ควรผลิตนิสิตนักศึกษาครูที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และมีองค์ความรู้ที่มีความหลากหลาย รวมถึงการมีคุณลักษณะของครูที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดและกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง โดยมีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีความอดทน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีการใฝ่หาความรู้ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง (สันติ บุญภิรมย์ 2557: 67) ส่วนสุรศักดิ์ วัชรกุล (2544: 422) กล่าวว่า ครูทุกคนมีส่วนในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งนิสิตนักศึกษาครูที่กำลังเข้าสู่วิชาศึกษาวิชาชีพครูนั้น ต้องมีการปรับความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม และคุณลักษณะต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูที่ดีตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จการศึกษา โดยมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิตในมหาวิทยาลัย มีการปรับวิธีการเรียนรู้ มีการวางแผน สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนด และมีความรับผิดชอบต่อการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ลักษณะดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทัศนะของด็วกิน (Dworkin. 1988: 20) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีความอิสระแห่งตนนั้นจะสามารถใช้ความคิดไตร่ตรองอย่างพินิจพิจารณาต่อทางเลือกตามความต้องการ หรือความปรารถนาของตนเอง มีความเพียรพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง และเลือกในสิ่งที่ต้องการให้ความหมายในทางบวก เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับชีวิตของตนเอง และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเป็น

ความมีอิสระแห่งตน (Self-Autonomy) เป็นลักษณะของบุคคลที่มีความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกที่เป็นตัวของตัวเอง มีสัมพันธภาพที่ดีและไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลอื่น เป็นตัวแปรภายในทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการปกครองตนเอง (Self-Rule) ด้วยการกำกับทั้งพฤติกรรม และประสบการณ์ของตนเองจากพื้นฐานความมีอิสรภาพ (Freedom) เอกลักษณ์ (Identity) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และการควบคุมตนเอง (Self-control) ให้เป็นไปตามธรรมชาติ (Spontaneity) ด้วยการตระหนักรู้ถึงขีดความสามารถของตน มีความมั่นคงหนักแน่นในการเลือกวิธีการดำเนินชีวิตแบบมีความเป็นตัวของตัวเอง และแสวงหาประสบการณ์ต่าง ๆ บนพื้นฐาน การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยความชื่นชอบ มีความพึงพอใจในการกระทำสิ่งนั้นด้วยตนเอง และสามารถยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำต่าง ๆ ในมุมมองที่สร้างสรรค์ (Ryan. 1991: 210) ส่วนนุม (Noom. 1999: 6) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความมีอิสระแห่งตนนั้น เป็นการที่บุคคลสามารถเลือก กำหนดทิศทางชีวิตของตนเองได้ด้วยกำหนดเป้าหมายของตนเองให้ชัดเจน มีความเชื่อมั่นในการควบคุมอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม รู้จักหน้าที่ของตน เพื่อที่จะบรรลุต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเบ็คเคิร์ต (Beckert. 2005: 586) กล่าวว่าความมีอิสระแห่งตน เป็นความสามารถของบุคคลเป็นการควบคุมตนเองให้สามารถกำหนดทิศทางชีวิตของตนเองได้ด้วยการใช้ความคิดในการเลือก และนิยามเป้าหมายของตนเองมีความรู้สึกเชื่อมั่นในทางเลือกเป้าหมาย และกลวิธีการเพื่อที่จะบรรลุต่อเป้าหมายของตนเอง

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการสัมภาษณ์นิสิตวิชาชีพครูจำนวน 5 คน ใช้คำถามปลายเปิดถามนิสิตว่า “ความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู” มีลักษณะอย่างไร ผลการสัมภาษณ์พบว่า นิสิตวิชาชีพครูตอบคำถามในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ ความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู ประกอบด้วย การพึ่งพาตนเอง โดยมีการพึ่งพาผู้อื่นให้น้อยที่สุด มีความรับผิดชอบต่อตนเอง รู้จักการวางแผนถึงเป้าหมายในอนาคต ต้องรู้จักการประเมินตนเอง และยอมรับตนเองตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น มีการดูแลตนเองให้พ้นจากอันตราย มีความกล้าที่จะลองถูกผิด มีความมั่นใจในตนเอง และกล้าแสดงออกที่เหมาะสม

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครูจำนวน 5 คน ใช้คำถามปลายเปิดถามว่า “จากประสบการณ์ที่ท่านได้ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครูท่านเห็นว่านิสิตวิชาชีพครูที่มีความมีอิสระแห่งตนมีลักษณะอย่างไร” ได้ข้อมูลกล่าวสรุปโดยรวมได้ว่า นิสิตวิชาชีพครูที่มีความมีอิสระแห่งตน มีลักษณะดังนี้ มั่นใจในความสามารถของตนเอง รู้จักควบคุมตนเองในเรื่องการเรียน การทำกิจกรรม มีความพยายาม และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบในการเรียนสูง การกล้าแสดงออกอย่างถูกกาลเทศะ ดูแลชีวิตตนเองได้ดี สามารถแก้ปัญหา สามารถเอาชนะ

อุปสรรคได้ในการเรียนได้สำเร็จ รู้จักหน้าที่อย่างสมถัดสมอบลาย ขอบการเรียรูแบบลงมือทำ มีความคิดสร้างสรรค์ และบริหารจัดการเวลาได้ดี

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีอิสระแห่งตนและผลการข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์นิสิตวิชาชีพครู และอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครู สรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของความมีอิสระแห่งตน ประกอบด้วย ความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระภาพ มีเอกลักษณ์เฉพาะตน มีความรับผิดชอบสมถัดสมอบลาย สามารถควบคุมตนเองได้ทั้งเรื่องเรียน และการทำกิจกรรม สามารถตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ในแบบของตัวเองรู้จักการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างพึงพอใจ มีการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก รู้จักการวางแผนอนาคต ต้องรู้จักการประเมินตนเองตามความเป็นจริง ดูแลตนเองได้ให้ปลอดภัยได้ กล่าวที่จะเรียนถูกเรียนผิด มีกาลเทศะ มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มีความพยายามที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล รู้จักหน้าที่ขอบการเรียรูแบบลงมือทำ และมีความคิดสร้างสรรค์

จากข้อมูลทีกล่าวมาในข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อที่จะได้องค์ประกอบสำคัญของความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูไปเป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตครูต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู

3. การทบทวนวรรณกรรม

1) แนวคิดเกี่ยวกับความมีอิสระแห่งตน

คำว่า ความมีอิสระแห่งตน (Self-Autonomy) คือ ความสามารถของบุคคลในการปกครองตนเอง (Beckert. 2005: 586) ส่วนรัสเซล และบากเคน (Russel & Bakken. 2002: 1) ให้ความหมายของความมีอิสระแห่งตนเป็นความสามารถของบุคคลในการคิด รู้สึก ตัดสินใจ และกระทำด้วยตนเอง และดอร์คินอิน (Dworkin. 1988: 108) กล่าวว่า ความมีอิสระแห่งตน คือ ความสามารถขั้นรองที่บุคคลใช้ไตร่ตรองอย่างพินิจพิจารณาเพื่อทางเลือกความต้องการ หรือความปรารถนาของตนเองที่อยู่ในขั้นที่สูงกว่า และขีดความสามารถของบุคคลในการยอมรับ หรือเพียรพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงทางเลือกความต้องการ หรือความปรารถนาเหล่านั้น จากทางเลือก และค่านิยมที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ด้วยการแสดงออกถึงความสามารถดังกล่าว บุคคลจะนิยามธรรมชาติของตนเองด้วยการให้ความหมาย การสร้างความสอดคล้องให้กับชีวิตของตนเอง และรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเป็น นอกจากนี้ แฟรงเคน (Franken. 2001: 56) กล่าวว่า ความมีอิสระแห่งตน เป็นพลวัตของบุคลิกภาพที่เป็นความสามารถของบุคคลในการแสดงออกมาเพื่อค้นหาวิธีการอยู่รอด แสวงหาความสุข และเติมเต็มศักยภาพของตนเอง

จากความมีอิสระแห่งตนในข้างต้นนั้น ความมีอิสระแห่งตนมีความสำคัญที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระ มีการกำหนดแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเหมาะสม สามารถจัดการกับภารกิจของตนเองให้บรรลุวัตถุประสงค์ มองเห็นคุณค่าในตนเองและคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กระทำด้วยตนเอง การพัฒนาความมีอิสระแห่งตนในเชิงสร้างสรรค์ย่อมนำไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีพัฒนาการในทางบวกที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

2) การวัดความมีอิสระแห่งตน

การวัดความมีอิสระแห่งตน (Self-Determination Scale : SDS) มีข้อคำถาม 10 ข้อ ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ข้อตกลงตนเอง (Self-Contact) และ การสร้างทางเลือก (Choicefulness) มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.86-0.92 (Sheldon. 1995: 27) ส่วนวิลเลียมและเดซี (Williams & Deci. 1996: 767) พัฒนาแบบสอบถามอิสระแห่งตน (Learning Climate Questionnaire: LCQ) จากทฤษฎีการกำหนดตนเองจากความต้องการที่ติดตัวบุคคล 3 ประการ คือ ความต้องการมีความสามารถ ความต้องการมีความสัมพันธ์ และความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทั้ง 3 ประการถูกนำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามการสนับสนุนการรับรู้ความมีอิสระแห่งตน: บรรยายภาพแห่งการเรียรู (Perceived Autonomy Support : The Learning Climate Questionnaire ต่อมา

แบล็กและเดซี (Black & Deci. 2000: 747) ได้ทำการปรับแบบสอบถามบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (Learning Climate Questionnaire) เพื่อใช้สำหรับวัดการรับรู้การส่งเสริมอิสระแห่งตนของนิสิตที่มาจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นการสะท้อนถึงระดับอิสระแห่งตนของนิสิต ซึ่งแบบวัดนี้ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในเวลาต่อมา

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของแบบวัดอิสระแห่งตน (Learning Climate Questionnaire: ICQ) และสร้างแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูที่ครอบคลุมนิยามศัพท์ได้จำนวนทั้งสิ้น 27 ข้อ

3) องค์ประกอบของความมีอิสระแห่งตน

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการสัมภาษณ์นิสิตวิชาชีพครูและอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครู ทำให้ได้องค์ประกอบของความมีอิสระแห่งตน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การควบคุมอารมณ์ เป็นการที่บุคคลมีความรู้สึกยับยั้งชั่งใจในอารมณ์ และการแสดงออกทางพฤติกรรมในสิ่งที่เกิดจากความต้องการของตนเอง และคงการกระทำของตนเองไว้ได้ (เสรี ใหม่จันทร์. 2553: 11)

2) การรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นการที่บุคคลสามารถวางแผนด้านการเรียน และการดำเนินชีวิต สามารถทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมายด้วยตนเอง โดยมีการพึ่งพาตนเอง และไม่พึ่งพิงผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (เกศรินทร์ บริบูรณ์. 2559: 91)

3) การคิด และตัดสินใจด้วยตนเองเป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ว่าคุณสามารถคิดวางแผน และมีการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง เมื่อบุคคลสามารถดำเนินชีวิตสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ บุคคลย่อมเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์โดยตรง ทำให้บุคคลมีความคิด ความมั่นใจในตนเองจะพยายามดำเนินชีวิตให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2556: 58-59)

จากองค์ประกอบของความมีอิสระแห่งตน สามารถสรุปได้ว่า ความมีอิสระแห่งตน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์ การรู้จักหน้าที่ของตนเอง การคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง

4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีอิสระแห่งตน

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีอิสระแห่งตน ดังนี้

เสรี ใหม่จันทร์ (2553: 207; 210) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=302$ $p=.11$ $GIF=0.98$ $AGFI=0.97$ $CFI=0.99$ $RMSEA=0.01$ $SRMR=0.02$) ความอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.88-0.96 การพึ่งพาตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรับผิดชอบต่อตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.95 ความเชื่อในความสามารถของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94 การประเมินตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.90 การกล้าแสดงออกที่เหมาะสม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.89 และการกำกับตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.88 ตามลำดับ

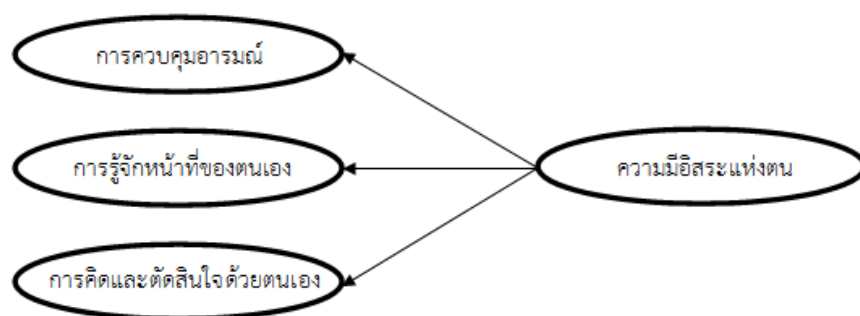
นุเมตโววิท และมีอัส (Noom, Deckovic & Meeus. 2001: 588; 590) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของความอิสระแห่งตนของวัยรุ่นชาวเนเธอร์แลนด์ จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ความอิสระแห่งตนของวัยรุ่นชาวเนเธอร์แลนด์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2/df=2.80$ $GFI=0.93$ $AGFI=0.90$ $RMSEA=0.05$) โดยความอิสระแห่งตน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) อิสระแห่งตนด้านเจตคติ เป็นความคิด และความเชื่อที่ตนเองมีความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง 2) อิสระแห่งตนด้านอารมณ์ เป็นความสามารถในการเข้าใจ และยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และ 3) อิสระแห่งตนด้านการปฏิบัติหน้าที่ เป็นความท้าทาย และความสนุกสนานที่ได้ทำสิ่งใหม่ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

เบ็คเคิร์ท (Beckert. 2005: 586) ได้ทำการศึกษากองค์ประกอบความอิสระแห่งตนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 147 คน ผลการวิจัยพบว่า ความอิสระแห่งตนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 5 องค์ ประกอบด้วย 1) การประเมินความคิด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.63-0.77 2) การแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.59-0.85 3) การตัดสินใจด้วยตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.47-0.67 4) การรับรู้ตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.70-0.80 และการให้เหตุผลเชิงเปรียบเทียบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.57-0.66 โดยทุกองค์ประกอบสามารถอธิบายความอิสระแห่งตนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้ร้อยละ 55.56

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า ความอิสระแห่งตน ประกอบด้วย ความมีอิสระแห่งตนด้านความคิด เป็นความคิด และความเชื่อในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง ความอิสระแห่งตนด้านเจตคติ เป็นการรับรู้ต่อตนเอง ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเข้าใจ ยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และความมีอิสระแห่งตนด้านการปฏิบัติตน เป็นการพึ่งพาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และมีความกล้าแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีอิสระแห่งตนของ ดอร์คิน และนูม (Dworkin. 1988: 3; Noom.1999: 3) และเบ็คเคิร์ท (Beckert. 2005: 586) และข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์นิสิตนักศึกษาวิชาชีพครู และอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครู คณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู ดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู

5. ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 374 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 316 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตน เป็นแบบมาตราส่วนแบบประเมินค่า (Rating Scale) มีจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย จริงมากที่สุด จริงมาก จริงบ้างไม่จริงบ้าง จริงน้อยที่สุด และไม่จริงเลย คณะผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1) คณะผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความมีอิสระแห่งตนเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตน

2) คณะผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์นิสิตวิชาชีพครูจำนวน 5 คน โดยใช้คำถามปลายเปิดถามนิสิตวิชาชีพครูว่า “ความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู” มีลักษณะอย่างไร

3) คณะผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครูจำนวน 5 คน โดยใช้คำถามปลายเปิดถามว่า “จากประสบการณ์ที่ท่านได้ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครูท่านเห็นว่านิสิตวิชาชีพครูที่มีความมีอิสระแห่งตนมีลักษณะอย่างไร”

4) คณะผู้วิจัยนำข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีอิสระแห่งตน และข้อมูลข้อมูลเชิงประจักษ์จากการสัมภาษณ์นิสิตวิชาชีพครู และอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครู มาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อกำหนดนิยามศัพท์กรอบแนวคิดการวัดความมีอิสระแห่งตน และของนิสิตวิชาชีพครู ได้ 3 ด้าน ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์ การรู้จักหน้าที่ของตนเอง การคิด และการตัดสินใจด้วยตนเอง

5) คณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูได้จำนวน 27 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาจิตวิทยา และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอนในวิชาชีพครู จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ และให้คะแนนความสอดคล้องของแบบสอบถาม แบบสอบถามความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูจำนวน 27 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นคณะผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตวิชาชีพครูที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.23-0.59 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

7) คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตนไปเก็บข้อมูลกับนิสิตวิชาชีพครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) คณะผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูให้กับนิสิตวิชาชีพครูจำนวน 374 คน และคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ ได้จำนวนทั้งสิ้น 316 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.49

2) คณะผู้วิจัยนำคะแนนความมีอิสระแห่งตนของนิสิตครูมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยมีการประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML) ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index) ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation) และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard Root Mean Square Residual)

9. ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนิสิตวิชาชีพครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิตวิชาชีพครูกลุ่มตัวอย่างโดยการหาจำนวน และร้อยละ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของนิสิตวิชาชีพครู (n=316 คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	94	29.70
หญิง	222	70.30
รวม	316	100.00
2. สาขาวิชา		
การประถมศึกษา	36	11.50
คณิตศาสตร์	29	9.20
วิทยาศาสตร์	28	8.90
ดนตรีศึกษา	28	8.90
การศึกษาปฐมวัย	26	8.20
ศิลปศึกษา	24	7.60
สังคมศึกษา	23	7.30
จิตวิทยา และการแนะแนว	22	7.00
เคมี	19	6.00
สุขศึกษา และพลศึกษา	17	5.40
อุตสาหกรรมศึกษา	15	4.70
เทคโนโลยีการศึกษา	14	4.40
นาฏศิลป์ศึกษา	14	4.40
พลศึกษา	12	3.80
การศึกษาพิเศษ	9	2.80
รวม	316	100.00
3. คณะ		
ศึกษาศาสตร์	121	38.30
วิทยาศาสตร์	76	24.10
ศิลปกรรมศาสตร์	67	20.20
พลศึกษา	29	9.20
สังคมศาสตร์	23	7.30
รวม	316	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นิสิตวิชาชีพครูกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.30 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.70 โดยนิสิตวิชาชีพครูส่วนใหญ่ศึกษาอยู่สาขาวิชาการประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.50 รองลงมาคือ คณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 9.20 วิทยาศาสตร์และดนตรีศึกษา คิดเป็นร้อยละ 8.90 การศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 8.20 ศิลปศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.60 สังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7.30 จิตวิทยาและการแนะแนว คิดเป็นร้อยละ 7.00 เคมี คิดเป็นร้อยละ 6.00 สุขศึกษา และพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 5.40 อุตสาหกรรมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.70 เทคโนโลยีการศึกษา และนาฏศิลป์ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.40 พลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.80 และการศึกษาพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 2.80 และนิสิตวิชาชีพครูส่วนใหญ่ศึกษาอยู่คณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมา คือ คณะวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 24.10 คณะศิลปกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.20 คณะพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.20 และคณะสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูดังตาราง 2-3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู (n=316 คน)

องค์ประกอบ ของความมีอิสระแห่งตน	การควบคุม อารมณ์	การรู้จักหน้าที่ ของตนเอง	การคิดและตัดสินใจ ด้วยตนเอง
1. การควบคุมอารมณ์	1.00		
2. การรู้จักหน้าที่ของตนเอง	0.55**	1.00	
3. การคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง	0.57**	0.71**	1.00
$\bar{X}$	3.88	3.78	3.87
S.D.	0.58	0.41	0.51

Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2=366.71$ KMO=0.69 MSA=0.66-0.80 df=3 p=.00

**p<.01

จากตาราง 2 พบว่า ความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78-3.88 การควบคุมอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.88 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 อยู่ในระดับมาก ส่วนการรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.78 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.55-0.71 ทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบด้านการรู้จักหน้าที่ของตนเอง และด้านการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ 0.71 ส่วนด้านการควบคุมอารมณ์และด้านการรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.55 ตามลำดับ

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test: $\chi^2=366.71$ df=3 p=.00) เมื่อพิจารณารายตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลกิน (KMO) เท่ากับ 0.69 และค่าพิสัยความเพียงพอของกลุ่มการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66-0.80 แสดงว่า องค์ประกอบความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไปได้

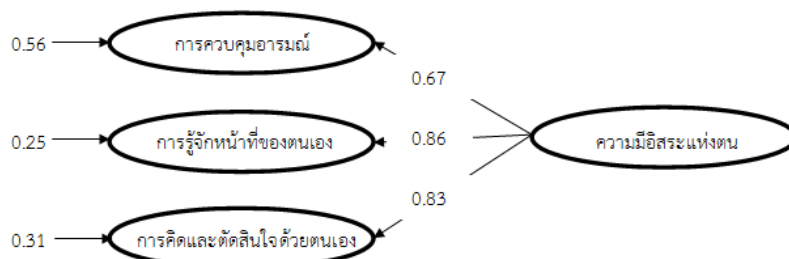
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู (N=316 คน)

ความมีอิสระแห่งตน	SC	SE	t	CR
การควบคุมอารมณ์	0.67	0.05	12.47**	0.44
การรู้จักหน้าที่ของตนเอง	0.86	0.05	18.87**	0.75
การคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง	0.83	0.05	16.90**	0.69

**p<.01

$\chi^2=1.22$ df=1 p=.26 GFI=1.00 AGFI=0.98 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.00

จากตาราง 3 พบว่า ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในดัชนีกลุ่มสัมบูรณ์ พบว่า ค่าไค-สแควร์(χ^2)=1.22,df=1 p=.26, ค่า GFI=1.00, ค่า AGFI=0.98, ค่า RMSEA=0.02, ค่า SRMR=0.00 ส่วนในดัชนีกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่า ค่า CFI=1.00 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ตามสอดคล้อง พบว่า ค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และดัชนีอื่น ๆ ยังชี้ให้เห็นว่าโมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.67-0.86 การรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเท่ากับ 0.86 มีความแปรผันร่วมกับความมีอิสระแห่งตนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 75) รองลงมาคือ การคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.83 มีความแปรผันร่วมกับความมีอิสระแห่งตนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 69) ส่วนการควบคุมอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.67 มีความแปรผันร่วมกับความมีอิสระแห่งตนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44) ตามลำดับ ดังภาพ 2

$\chi^2=1.22$ df=1 p=.26 GFI=1.00 AGFI=0.98 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.00

ภาพที่ 2 โมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู

10. สรุปผลการวิจัย

โมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=1.22$ df=1 p=.26 GFI=1.00 AGFI=0.98 CFI=1.00 RMSEA=0.02 SRMR=0.00) ความมีอิสระแห่งตน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การรู้จักหน้าที่ของตนเอง การคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

11. อภิปรายผลการวิจัย

โมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งมีค่าไคสแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.22 ค่าองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 1 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) มีค่าเท่ากับ .26 จะเห็นได้ว่า ค่าไคสแควร์ (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งหมายความว่า ถ้าค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์และมีค่าต่ำมากเท่าไร ย่อมทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น (พูลพงศ์ สุขสว่าง. 2556: 15-16) ส่วนค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่า โมเดลการวัดที่มีค่าเข้าใกล้หนึ่ง ย่อมมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (พูลพงศ์ สุขสว่าง. 2556: 15-16) รวมถึงการพิจารณาค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.02 และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.00 แสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังคำกล่าวของพูลพงศ์ สุขสว่าง (2556: 15-16) ที่กล่าวว่า ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) และค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR) ยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์แสดงว่าโมเดลการวัดยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่า โมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโมเดลการวัดความมีอิสระแห่งตน มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การรู้จักหน้าที่ของตนเอง การคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง และการควบคุมอารมณ์ของตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของเสรี ใหม่จันทร์ (2553: 254) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอิสระแห่งตน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง การพึ่งพาตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบต่อนตนเอง การกล้าแสดงออกที่เหมาะสม และการประเมินตนเอง

นอกจากนี้ การศึกษาความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูในรายองค์ประกอบ พบว่า การรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดเท่ากับ 0.86 ทั้งนี้เป็นเพราะ นิสิตวิชาชีพครูมีเจตคติทางบวกต่อวิชาชีพครู ทำให้นิสิตวิชาชีพครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติอย่างเต็มที่ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่นเป็นอย่างดี โดยไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรคในการเรียนที่เกิดขึ้น ดังงานวิจัยของมานี แสงหิรัญ และคณะ (2551: 75) ได้ทำการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการผลิตครู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยระดับปัจจัยของนักศึกษาที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยประสิทธิผลการผลิตครูได้รับอิทธิพลทางตรงจากพฤติกรรมกรเรียน เจตคติวิชาชีพครู ความรู้พื้นฐานเดิม ส่วนพฤติกรรมกรเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากแรงจูงใจในการเรียน และเจตคติต่อวิชาชีพครู รองลงมาคือ การคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรการผลิตครูมีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่กับการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้นิสิตวิชาชีพครูมีความรู้ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลที่ตามมา ทำให้นิสิตนักศึกษาครูมีการรับรู้ในการคิดของตนเอง มีความเข้าใจในความรู้ความสามารถ และศักยภาพของตนเอง รวมถึงจุดเด่น และจุดด้อยของตนเอง ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงตนเอง กล้าคิด และกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง มีการปรับปรุง พัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเป็นครูที่ดีในอนาคต สอดคล้องกับ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2556: 58-59) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง เป็นการที่บุคคลมีการรับรู้ และคาดหวังในตนเอง เมื่อบุคคลมีการกระทำใดที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคคลเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง บุคคลย่อมมีความเชื่อว่าตนเองสามารถทำสิ่งนั้นได้ ก็จะมีความคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถ ย่อมทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงที่จะกระทำสิ่งนั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของฤตินันท์ สมุทรทัย (2556: 1) ได้ทำการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การผลิตครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต การมีความรู้ความสามารถในการดำเนินชีวิต ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ไขปัญหาด้วย

ตนเอง การมีความสามารถในการนำตนเอง ส่วนการควบคุมอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.67 ทั้งนี้เป็นเพราะ นิสิตวิชาชีพครูได้เรียนในรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ทำให้นิสิตวิชาชีพครูมีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความเข้าใจในงานวิชาชีพครูที่ต้องเผชิญกับความกดดันในการทำงานอยู่เสมอ ทำให้ต้องควบคุมอารมณ์ตนเองให้เหมาะสม เพื่ออบรมสั่งสอนแก่ผู้เรียน ดังงานวิจัยของชมพูนุท ร่วมชาติ (2548: 196-201) ได้ทำการศึกษาอนาคตของหลักสูตรวิชาชีพครู ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2550-2559) ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้าควรมุ่งเน้นคุณลักษณะทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์ มีความอดทนต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบ การมีคุณธรรมจริยธรรม การเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีความเมตตากรุณา เสียสละ มีความรับผิดชอบในการสอน มีจรรยาบรรณความเป็นครู และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู

จากการอธิบายผลการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การรู้จักหน้าที่ของตนเอง การคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

12. ข้อเสนอแนะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และการนำไปใช้ในอนาคต

1) ข้อเสนอแนะ

- 1.1) นำแบบวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูที่มีความตรงเชิงโครงสร้างไปประยุกต์ใช้ในบริบทของนิสิตนักศึกษาวิชาชีพครูในคณะศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต
- 1.2) ควรมีการหาค่าคะแนนมาตรฐานของแบบวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู

2) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 2.1) ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบของความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูที่ประกอบด้วย ด้านการรู้จักหน้าที่ของตนเอง ด้านการคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง และด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สามารถนำไปพัฒนาให้นิสิตวิชาชีพครูมีความมีอิสระแห่งตนได้เพิ่มมากขึ้น
- 2.2) ได้แบบวัดความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครู และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของนิสิตนักศึกษาวิชาชีพครูในมหาวิทยาลัยในสังกัดต่าง ๆ ได้

3) การนำไปใช้ในอนาคต

- 3.1) นำองค์ประกอบของความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูที่ประกอบด้วยด้านการรู้จักหน้าที่ของตนเอง ด้านการคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง และด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการเป็นครู
- 3.2) จัดการเรียนรู้ในรายวิชาวิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างความมีอิสระแห่งตนของนิสิตวิชาชีพครูโดยมุ่งให้นิสิตครูรู้จักหน้าที่ของตนเอง ใช้การคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง และมีการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

13. เอกสารอ้างอิง

- เกศรินทร์ บริบูรณ์. (2559). การศึกษาองค์ประกอบพลังอำนาจแห่งตนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย และพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชมพูนุท ร่วมชาติ. (2548). อนาคตของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2550-2559). ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย และพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). โมเดลสมการโครงสร้าง. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- มานี แสงหิรัญและคณะ. (2551). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการผลิตครู. *วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา*. 6(1), 75.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2549). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับปรุงพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนธิ บุญภิรมย์. (2557). *การบริหารจัดการในชั้นเรียน (Classroom Management)*. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี ใหม่จันทร์. (2553). การวิเคราะห์องค์ประกอบและการเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. *ปริญญานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ฤตินันท์ สมุทร์ทัย. (2556). *การวิจัยนาร่องการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21*. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Beckert, Troy E. (2005). Cognitive Autonomy and Self-Evaluation in Adolescence: A Conceptual Investigation and Instrument Development. 9, 586.
- Black, A.E, & Deci, E.L. (2000). The Effects of instructor's Autonomy Support and Student' Autonomous Motivation on Learning Organic Chemistry: A self-Determination Theory Perspective. *Science Education*. 84, 747.
- Dworkin, Gerald. (1988). *The Theory and Practice of Autonomy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Franken. (2001). *Identity and Cultural Memory in the Fiction of A. S. Byatt*. England: Palgrave Macmillan.
- Noom, Marc. (1999). *Adolescent Autonomy: Characteristics and Correlates*. Delft: Eburon Publishers.
- Noom, Marc J., Dekovic, Maja; & Meeus, Wim. (2001). Conceptual Analysis and Measurement of Adolescent Autonomy. *Journal of Youth and Adolescence*. 30, 588-590. (October).
- Russel, Stephen; & Bakken, Rosalie J. (2002). *Development of Autonomy in Adolescence*. University of Nebraska: NebGuide.
- Ryan, Richard. M. (1991). The Nature of the Self in Autonomy and Relatedness. In G. R. Goethals; & J. Strauss (Eds.), *Multidisciplinary perspectives on the self*. New York: Springer-Verlag.
- Sheldon, Kennon M. (1995). Creativity and Self-Determination in Personality. *Creativity Research Journal*. 8, 27.
- Williams, G.C & Deci, E.L. (1996). Internalization of Biopsychosocial Values by Medical Student: A Test of Self-Determination Theory. *Journal Personality and Social Psychology*. 70, 767.